

ΑΠΟΦΥΞΙΣ

9/5/1998 φηρενίδης
Περί Τέχνης και Ποιητικού

Άκρατη ψυχική ευφορία σε τόνο επικούρειο και στωικό ταυτόχρονα

Η ΤΕΛΕΥΤΑΙΑ ποιητική κατάθεση της Έλλης Παιονίδου χωρίζεται σε δύο μέρη. Το πρώτο, με υπότιτλο «Μνήμης ατραποί», περιλαμβάνει 18 ποιήματα, γραμμένα στη Λεμεσό μεταξύ 1993-1997, το δεύτερο, με υπότιτλο «Στιγμογραφίες», περιέχει 31 ποιήματα γραμμένα μεταξύ 1991-97 στις ΗΠΑ και στην Κύπρο. Η όλη συλλογή, με τον τίτλο «Διαδρομές» καταγράφει τη φυσική και πνευματική πορεία της ποιήτριας από τη μεγαλόνησο προς το Νέο Κόσμο σε ένα χρονικό διάστημα βασικά έξι ετών.

Στην πρώτη ενότητα «Μνήμης ατραποί», η ποιήτρια επιθυμεί να «υφάνει λέξεις από το νήμα ονείρου». Όμως, παρά τις προθέσεις της, ο λυρικός της οίστρος μετά από μερικές θεματικές περιδιαβάσεις σ' ένα ουτοπιστικό επίπεδο, προσγειώνεται στη σκληρή πραγματικότητα, αφού κατ' ομολογίαν της «Η κάθε αρχή

μικρό σκληρό Άγγελο του Θανάτου». Έχοντας πλήρη συνείδηση των απρόσμενων της ζωής, με τόνο επικούρειο και στωικό ταυτόχρονα, χωρίς φιλοσοφικές διαθέσεις, χωρίς μελοδραματισμούς και κραυγαλέες διατυπώσεις, αναρωτιέται «πού πάμε», απαιτεί δικαίωση για το μόχθο τον πνευματικό κι αποφαίνεται για τα πεπραγμένα της βασιλείας του «Σφετεριστή».

Στο δεύτερο μέρος, στις «Στιγμογραφίες», η ποιητική αφήγηση, αν και μεταφέρεται σε άλλο χώρο, στις ΗΠΑ, δεν αλλάζει τη διάθεση της ποιήτριας, που δεν εντυπωσιάζεται από το θαύμα της όποιας τεχνολογίας, αλλά συγκινείται από καθημερινά, πιθανόν «ασήμαντα» στιγμιαία περιστατικά, που σηματοδοτούν τον ανθρώπινο πόνο, ίσως γιατί «ο ποιητής πίσω απ' το τζάμι/καρφώνει τη στιγμή σαν πεταλούδα».

Έλλης Παιονίδου «Διαδρομές» Ποιήματα Εκδόσεις ΙΩΛΚΟΣ, 1997

ΤΟΥ ΓΙΩΡΓΟΥ ΦΡΕΡΗ*

κάτι σαν ταξιδιωτικές εντυπώσεις, στις οποίες η λυρική διάθεση της ποιήτριας προσδίδει ένα χαρακτήρα διαχρονικό, τις ακινητοποιεί μέσ' στο χρόνο και τις αναγάγει σε στιγμές συμβολικές.

Ωστόσο, δεν λείπει και η ειρωνική της διάθεση. Οι «Διαδρομές» δεν καταγράφουν θαυμασμό. Αποτυπώνουν απορίες. Απορίες που προκύπτουν από την απροκάλυπτη «ελευθερία», απ' όσα βλέπει και συνειδητοποιεί, από τα «μαδημένα» όνειρα

επιθυμιών, από τον κόπο μιας ζωής που παρά τις υλικές παραχόρες δεν άλλαξε. Ούτε η μεγαλοπρέπεια του αγάλματος της Ελευθερίας δεν την εντυπωσιάζει. Αντίθετα, αντικρύζοντας το αναφωνεί: «Συλλάβετε τον αναϊδή που την στεφάνωσε/με ακάνθινο στεφάνι». Μη έχοντας διάθεση για ιδεολογικές αντιπαραθέσεις, η ποιήτρια καταγράφει τις εντυπώσεις της από το Νέο Κόσμο με κριτήριο την προσωπική της άποψη και διάθεση, χωρίς τυμπανοκρουσίες, αποδοκίμασιες ή πρόθεση εντυπωσιασμού, ωσάν να πρόκειται για καταγραφή προσωπικού ημερολογίου.

Ακόμη και η έλευση ενός χαρμόσунου γεγονότος, η γέννηση ενός παιδιού, διατυπώνεται με τρυφερότητα, με ψυχική αγαλλίαση: «Μαργαριτάρι περιδέραιο του Φθινοπώρου/πρώμο Χρυσάνθεμο ρίζωσε στο

Με τη λυρική και κριτική και κριτική διάθεση που καταθέτει η δημιουργός διακρίνει κανείς την αμείωτη αγάπη για τον άνθρωπο, τη νοσταλγία και ταυτόχρονα την προσήλωσή της για τα «ιδανικά» που ο σύγχρονος καταναλωτισμός μας ωθεί να λησμονήσουμε.

Η ευγένεια της έκφρασης, η λεπτότητα στη διατύπωση, η άκρατη ψυχική ευφορία για την ελπίδα, η χιουμοριστική της διάθεση και κυρίως η εμμονή της να μην καταθέσει τα όπλα:

«Θα επιστρέψω, οφειλέτης τυπικός/λυωμένα χρόνια, χάρτινα φτερά/λέξεις ασπόνδυλες και ένοχες σιωπής» προσδίδουν στις «Διαδρομές» της Έλλης Παιονίδου τον χαρακτήρα της δημιουργού που ξέρει να σμίγει έντεχνα τον λυρισμό και την ανθρώπινη κοινωνική ένταξη.

* Ο Γιώργος Φρέρης είναι ποιητής, κριτικός και καθηγητής Γαλλικής Λογοτεχνίας στο Αριστοτέλειο Πανεπι-